

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

4.Bhar.230/2025/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság városlen, a 2026. február 12. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az önbíráskodás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen a bíróság1on 24.B.11.141/2021. számon indult büntetőügyben – Terhelt4 IV. rendű vádlott és a védő másodfellebbezését elbírálva – a törvényszék1 mint másodfokú bíróság 2025. április 4. napján meghozott és kihirdetett 27.Bf.8654/2024/46. számú ítéletét Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében megváltoztatja.

E vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 1 (egy) évre, a felfüggesztés próbaidejét 2 (két) évre mérsékli.

A feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos rendelkezés csak a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén irányadó.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Terhelt4 IV. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a száma: okmányszám1.

Az ítéltábla határozata ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A bíróság¹ (a továbbiakban: kerületi bíróság) a 2024. március 4-én tartott tárgyalási határon meghozott és kihirdetett 24.B.11.141/2021/220. számú ítéletében Terhelt1 I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett önbíráskodás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont], társtettesként elkövetett rablás büntetének kísérletében [Btk. 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a), c) pont] és hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). Ezért a vádlottat – halmazati büntetésül – 5 év szabadságvesztés büntetésre és mellékbüntetésként 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozta meg. A vádlottal szemben 210.000,- forint erejéig vagyonekbezárt rendelt el. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban és ingatlanra korlátozott bűnügyi felügyeletben töltött idő beszámításáról.

[2] Terhelt2 II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett önbíráskodás büntetében [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont] és társtettesként elkövetett rablás büntetének kísérletében [Btk. 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a), c) pont]. Ezért a vádlottat – halmazati büntetésül – 4 év szabadságvesztés büntetésre és mellékbüntetésként 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozta meg. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban és ingatlanra korlátozott bűnügyi felügyeletben töltött idő beszámításáról.

[3] Terhelt3 III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett önbíráskodás büntetében [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont] és társtettesként elkövetett rablás büntetének kísérletében [Btk. 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a), c) pont]. Ezért a vádlottat – halmazati büntetésül – 3 év 6 hónap szabadságvesztés büntetésre és mellékbüntetésként 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozta meg.

[4] Terhelt4 IV. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett önbíráskodás büntette [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont] és bűnsegédként elkövetett rablás büntetének kísérlete [Btk. 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a), c) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

[5] A nyomozati szakban lefoglalt és bűnjelként kezelt dolgok egy részét elkobozta, a másik részük tekintetében – a lefoglalásuk megszüntetése mellett – Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 III. r. vádlottak részére történő kiadásról, egy adathordozónak az iratok között történő kezeléséről rendelkezett. Az ugyancsak bűnjelként nyilvántartott 160.500,- forint készpénz lefoglalását megszüntette, azt a vagyonekbezárt és a bűnügyi költség biztosítására visszatartotta.

[6] Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből Terhelt1 I. rendű vádlottat 65.465,- forint, Terhelt2 II. rendű vádlottat 26.640,- forint külön-külön, továbbá Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottakat 543.133,- forint egyetemlegesen történő megfizetésére kötelezte.

[7] A kerületi bíróság ítéletével szemben az ügyészség Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak terhére a társtettesként elkövetett önbíráskodás büntette jogi minősítésének megváltoztatása, illetőleg súlyosítás, a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamának felemelése, míg Terhelt4 IV. rendű vádlott terhére a felmentő ítéleti rendelkezés ellen, e vádlott bűnösségének bűnsegédként elkövetett rablás büntetében és bűnsegédként elkövetett rablás büntette kísérletében történő megállapítása, illetőleg a vádlottal szemben büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

[8] Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak, valamint a védőik elsődlegesen a társtettesként elkövetett rablás büntetének kísérlete alóli felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése céljából éltek jogorvoslattal. Terhelt4 IV. rendű vádlott és a védője a kerületi bíróság ügydöntő határozatát tudomásul vették.

[9] Az előterjesztett fellebbezések alapján az elsőfokú ítéletet felülbíráló törvényszék1 mint másodfokú bíróság a (a továbbiakban: törvényszék) a 2025. április 4-én tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 27.Bf.8654/2024/46. számú ítéletében Terhelt4 IV. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett önbíráskodás büntetében [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont], és őt 1 év 6 hónap szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozta meg.

[10] Terhelt1 I. rendű vádlott szabadságvesztésének és közügyektől eltiltásának tartamát 3-3 évre, Terhelt2 II. rendű vádlott szabadságvesztésének tartamát 3 év 6 hónapra, Terhelt3 III. rendű vádlott szabadságvesztésének és közügyektől eltiltásának a tartamát 3-3 évre mérsékelte, továbbá az Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben alkalmazott vagyonekobzást mellőzte.

[11] Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottak esetében pontosította az őrizet, a letartóztatás és a bűnügyi felügyelet kezdő és befejező napjaira vonatkozó adatokat, valamint a beszámításra vonatkozó ítéleti rendelkezéseket.

[12] További bűnjelek esetében is az elkobzásról rendelkezett, míg a lefoglalt bűnjelpénzt Terhelt1 I. rendű vádlottnak rendelte kiadni, azzal, hogy azt az e vádlottat terhelő bűnügyi költség biztosítására visszatartotta.

[13] Kötelezte Terhelt4 IV. rendű vádlottat, hogy az elsőfokú ítélet meghozataláig felmerült bűnügyi költségből 543.133,- forintot Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottakkal egyetemlegesen fizesse meg az államnak.

[14] Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[15] A másodfokú ítélet ellen a nyilvános ülésen Terhelt4 IV. rendű vádlott és a védője felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

[16] Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak tekintetében a kerületi bíróság ítélete – a másodfokú határozatban foglalt változtatásokkal – 2025. április 4-én jogerőre emelkedett.

[17] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli főügyészség) a felterjesztett ügyiratokkal együtt BF.421/2025/3. számon – a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény a (a továbbiakban: Be.) 588. § (4) bekezdése alapján – megküldött indítványában Terhelt4 IV. rendű vádlott és a védője által előterjesztett fellebbezéseket joghatályosnak, ugyanakkor alaptalannak értékelte.

[18] Meglátása szerint a kerületi bíróság és a törvényszék a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az első- és másodfokú bírósági eljárást, hatályon kívül helyezésre okot adó abszolút vagy relatív eljárási szabálysértést nem valósítottak meg.

[19] Úgy ítélte meg, hogy a kerületi bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az ügy megítélése szempontjából releváns bizonyítási eszközöket beszerezte.

[20] Ugyanakkor egyetértett a törvényszékkel a tekintetben, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott cselekvősege tekintetében az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból („az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett”) részben megalapozatlan. E körben hangsúlyozta, hogy az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlanságának a kiküszöbölése a másodfokú bíróság törvényi kötelezettsége. A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten arra az esetre rendel alkalmazni, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezethet (EBH2019.B.9.). Továbbá arra is hivatkozott, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a másodfokú bíróság vizsgálhatja, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékot, azok teljes tartalmát értékelési körébe vonta-e és összességében értékelte-e (BJD 1608.). Az ilyen jellegű mulasztás, mint felderítési vagy ténymegállapítási hiba megalapozatlanná teheti az elsőfokú ítéletet. Részbeni megalapozatlanságban szenved az ítélet, ha az elsőfokú bíróság az általa beszerzett és felhasznált bizonyítékok közötti ellentmondásokat egyoldalúan, a büntetőjogi felelősség szempontjából jelentőséggel bíró egyes adatok figyelmen kívül hagyásával oldja fel, a rendelkezésre álló egyes bizonyítékok bizonyító erejét, illetve teljes bizonyító erejét nem meríti ki, ezáltal nem kerül sor az egyes bizonyítási eszközökből megismerhető tények maradéktalan számbavételére és körültekintő értékelésére (Pécsi Ítéltábla II.Bhar.30/2023/11/II.).

[21] Álláspontja szerint jelen ügyben a törvényszék nem sértette meg a Be. 593. § (2) bekezdésében foglalt felülmérlegelési tilalmat, mivel a kerületi bíróság egyoldalúan, lényegében Terhelt4 IV. rendű vádlott vallomását elfogadva értékelte az ő vonatkozásában

rendelkezésre álló bizonyítékokat, azokat nem vetette össze az egyéb bizonyítékokkal. Nem vizsgálta összefüggéseiben e vádlott cselekvőségét, kizárólag arra szűkítette le az értékelését, hogy tevőlegesen nem működött közre a bűncselekmények megvalósításában. Ennek megfelelően a törvényszék a felülbírálat során a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében szükséges intézkedéseket megtette, a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján – eltérő tényállás megállapításával – Terhelt4 IV. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett önbíráskodás büntetében [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont].

[22] Fontosnak tartotta annak kiemelését, hogy a tényállás gyakorlatilag az önbíráskodás valamennyi tényállási elemét tartalmazza, amelyekből Terhelt4 IV. rendű vádlott esetében is a bűnösségre lehet következtetést levonni. Tehát a törvényszék a vádlott-társak tudati tényei tekintetében nem állapított meg eltérő tényállást, hanem csupán a meglévő tényállást egészítette ki Terhelt4 IV. rendű vádlottra vonatkozóan.

[23] A fellebbviteli főügyészség úgy értékelte, hogy a törvényszék által Terhelt4 IV. rendű vádlott vonatkozásában megállapított tényállás immár irathű, mentes a logikai hibáktól és hiányosságoktól, ekként a harmadfokú bírósági eljárásban irányadó. Harmadfokon e vádlott felmentésére csak eltérő tényállás mellett lenne lehetőség, amelyre – mivel a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett ellentétes döntés tekintetében megalapozott – a Be. 619. § (1) bekezdésében írtak miatt nem kerülhet sor.

[24] Rámutatott arra, hogy a törvényszék az indokolási kötelezettségének eleget tett, ennek során helyesen fejtette ki, hogy a kerületi bíróság az ügy megítélése szempontjából jelentőséggel bíró bizonyítékokat ugyan beszerezte, azonban azokat a logika szabályaival összhangban nem álló módon és hiányosan vetette össze. A törvényszék helytállóan emelte ki Terhelt4 IV. rendű vádlottnak az elsőfokú tárgyaláson tett vallomásának az elkövetéskori tudattartalom megítélése szempontjából releváns részeit, továbbá a logika szabályainak megfelelően világított rá arra, hogy a védekezése mely okokból tekinthető következetlennek.

[25] Osztotta a törvényszék álláspontját abban, hogy a sértett1 sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény megvalósításakor Terhelt4 IV. rendű vádlott a támogató jelenlétével pszichikai segítséget, a cselekmény helyszínéről való elszállításukkal fizikai segítséget nyújtott a társainak.

[26] Kérte figyelembe venni, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint bűnsegédi magatartásnak értékelendő annak a cselekvősége, aki a tettes számára a bűncselekmény megvalósításához biztosítja/segíti az elkövetés külső körülményeit, a menekülés lehetőségét, és legalább az eshetőleges szándéka kiterjed arra, hogy a társa akár személy elleni erőszak árán megszerzi a közösen kiválasztott sértett nyakláncát. Aki tisztában van a társa elkövetési magatartásával, az a körülményekből adódóan azt is tudja, hogy a társa erőszakos magatartása nem feltétlenül fog megrekedni a dolog elleni erőszak szintjén, és az értéktárgy bármi áron, akár erőszakos módon történő elvételére sor fog kerülni (BH.2025.81.). Továbbá az elkövetési mód előre látható vagylagossága iránti közöny szabad felhatalmazást ad a végrehajtóként cselekvő tettes számára, mely tény a bűnsegéd felelősségét a tettesi cselekvőséghez rendeli, ha a bűnsegéd a közreműködésének – noha tehetné – maga nem állít korlátot *(egyébként a BH2013.237. számú jogesetet a törvényszék is felhívta, annak releváns megállapításait*

ismertette). Ezért a szándékegység folytán nem lopásért, hanem rablásért felel a részes, ha felismeri, hogy a sértett ellenállása esetén a tettes a dolog elvétele érdekében erőszakot is alkalmazni fog (BH.2024.259.).

[27] A másodfokú ítélet indokolásából kiemelte, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott ugyan nem tartózkodott a sértett gépjárművének közvetlen közelében, azaz a pénz konkrét elvételénél nem volt jelen, továbbá a társai magatartását sem minden részletre kiterjedően kísérte figyelemmel, azonban az előzetes megbeszélés alapján tisztában volt azzal, hogy a pénz megszerzésére szükség esetén úgy fog sor kerülni, hogy sértett1 sértett a követelésnek akár bántalmazás útján, ijedtében eleget fog tenni. Jelentőséget kért tulajdonítani annak is, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott a társait a menekülésben is segítette, mivel az általa vezetett gépkocsival távoztak a helyszínről.

[28] Mindezek okán a fellebbviteli főügyészség úgy ítélte meg, hogy a sértett1 sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény esetében a törvényszék okszerű következtetést vont le Terhelt4 IV. rendű vádlott bűnösségére, és helyesen minősítette a cselekményét bűnsegédként elkövetett önbíráskodás büntettének [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont]. A minősítő körülmények körében a csoportos elkövetés kapcsán utalt arra, hogy a 2/2000. Büntető Jogegységi Határozat szerint a csoport megállapítása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a sértett az elkövetők bármelyikének, így akár a bűnsegédnek a jelenlétét vagy az elkövetésben való részvételét észleli-e; a csoport tagjainak együttes jelenléte és összehangolt tevékenysége megkönnyíti a bűncselekmény elkövetését, másrészt megnehezíti az ellene való védekezést. Továbbá a tényállásban szereplő eszköz a Btk. 459. § (1) bekezdés 5. pontjában foglaltak alapján a fegyveres elkövetés megállapítását valóban megalapozza.

[29] Előadta azt is, hogy a törvényszék a büntetést befolyásoló tényezőket maradéktalanul feltárta, azokat a súlyuknak megfelelően értékelte, amikor – figyelemmel a büntetéskiszabási elvekre és a büntetési célokra is – Terhelt4 IV. rendű vádlottal szemben szabadságvesztés büntetést szabott ki, és annak tartamát enyhítő szakasz alkalmazásával a büntetési tételkeret alsó határánál rövidebb tartamban határozta meg. A szabadságvesztés tartamának további mérséklésére nem látott okot.

[30] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatával és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjával kapcsolatos másodfokú ítéleti rendelkezéseket törvényesnek értékelte.

[31] Terhelt4 IV. rendű vádlott kedvező személyi körülményei miatt nem kifogásolta a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését és a próbaidő tartamának meghatározását.

[32] Rávilágított arra, hogy a törvényszék az ítéletében nem adott számot arról, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott esetében – figyelemmel a 8/2015.(IV.17.) AB határozat 1. pontjára – vizsgálta-e a Btk. 102. § (1) bekezdésében meghatározott előzetes mentesítés lehetőségét. E körben kérte figyelembe venni, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott nagyobb tárgyi súlyú, erőszakos, csoportosan és fegyveresen elkövetett önbíráskodás büntetétéhez nyújtott segítséget, megbánást az eljárás során nem tanúsított, mindezek pedig a személyében rejlő fokozott kockázatra utalnak, amelyek az érdemesség megállapítását kizárják. Ezért az előzetes mentesítésre nem látott lehetőséget.

[33] A másodfokú ítéletnek a járulékos kérdésekben hozott rendelkezéseivel egyetértett.

[34] Mindezek alapján a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság (a továbbiakban: ítéltábla) a másodfokú ítéletet Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében a Be. 623. §-a alapján hagyja helyben.

[35] A védő az ítéltábla tanácsüléséig nem tett eleget a Be. 584. § (6) bekezdésében írt, a fellebbezése írásban történő indokolására vonatkozó köteletségének, nyilván ez a másodfokú ítélet felülbírlatát nem érintette.

[36] Terhelt4 IV. rendű vádlott és a védő által kizárólag felmentés érdekében bejelentett fellebbezések nem alaposak, de végeredményben – más okból – eredményre vezettek, mivel az ítéltábla a másodfokon kiszabott szabadságvesztés és a felfüggesztés próbaidejének tartamát mérsékelte.

[37] A Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja alapján a harmadfokú bírósági eljárás lefolytatásának törvényes feltételei fennálltak, ugyanis a másodfokon eljáró törvényszék a kerületi bírósággal ellentétes döntést hozott, amikor az első fokon felmentett Terhelt4 IV. rendű vádlott bűnösségét állapította meg.

[38] Az ítéltábla felülbírlati tevékenysége a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa)-ab) alpontjaiban és b) pontjában foglaltaknak megfelelően kiterjedt a törvényszék ítéletének fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntésére és azon rendelkezéseire, illetve részére, amelyet a kerületi bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírlata eredményezett, továbbá az első- és másodfokú bírósági eljárásra.

[39] Az ítéltáblának a Be. 618. § (2) bekezdése értelmében hivatalból kellett vizsgálnia azokat az ítéleti rendelkezéseket, amelyek a Be. XCIV. Fejezetében szabályozott egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képezhetik. Egyszerűsített felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a Be. 671. §-ban felsoroltak kérdésekről a bíróság a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, illetve nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E jogszabályi előírásnak megfelelően – figyelemmel a Be. 671. § 1., 4., 12. és 15. pontjaira – az ítéltábla a Terhelt4 IV. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadságra bocsátással, az elkobzással, valamint a bünygyi költség viselésével kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket vizsgálta.

[40] A felülbírlat terjedelmére vonatkozóan a Be. – a felülbírlt másodfokú ítélet tényállásához való kötöttségre, illetőleg a másodfokú ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölésére vonatkozó szabályok körében – további előírásokat is tartalmaz, amelyeket jelen eljárásban is figyelembe kellett venni.

[41] A harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan [Be. 619. § (1) bekezdés].

[42] A harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak [Be. 619. § (2) bekezdés].

[43] Ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett döntés tekintetében megalapozatlan, és a helyes tényállás az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, vagy a helytelen ténybeli következtetés, az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhető, a harmadfokú bíróság

a) a tényállást kiegészíti, illetve helyesbíti,

b) a másodfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének vagy részbeni felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének vagy részbeni megszüntetésének van helye [Be. 619. § (3) bekezdés].

[44] Az ítéltábla az első- és másodfokú bírósági eljárás törvényessége körében először azt vizsgálta, hogy fennállnak-e a kerületi bíróság és a törvényszék ítéletének a Be. 607. § (1) bekezdés a) pontja és a Be. 625. § (1) bekezdés alapján történő hatályon kívül helyezésének, egyidejűleg a büntetőeljárásnak a Be. 567. § (1) és (2) bekezdései szerinti megszüntetésének a feltételei.

[45] Továbbá azt is vizsgálta, hogy történt-e az első- vagy a másodfokú bírósági eljárásban a Be. 608. (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés, amely – annak bírósági szintjétől függően (első- vagy másodfok) – a Be. 625. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése alapján a törvényszék, vagy a – törvényszék ítélete mellett – a kerületi bíróság ügydöntő határozatának hatályon kívül helyezését, egyidejűleg az abszolút eljárási szabálysértést megvalósító bíróság új eljárásra utasítását indokolná.

[46] Az ítéltábla az ügyiratok tartalma alapján nem észlelt olyan okot, amely megalapozná a büntetőeljárás megszüntetését: Terhelt4 IV. rendű vádlott büntethetősége nem szűnt meg, esetében a cselekmény jogerős elbírálására, a vád elejtésére nem került sor, a vád benyújtására jogosult ügyészség vádirata tartalmazza a Be. 422. § (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, így a vád érdemi elbírálásra alkalmas volt [Be. 567. § (1) bekezdés a)-c) pont, (2) bekezdés d) pont].

[47] Az első- és másodfokú eljárásban a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértés nem történt: a kerületi bíróság és a törvényszék az ügy elbírálására hatáskörrel, illetékességgel rendelkeztek, törvényesen voltak megalakítva, az ügy első- és másodfokon történt elbírálásában kizárt bíró nem vett részt, nem került sor elsőfokú tárgyalásnak vagy a

másodfokú nyilvános ülésnek olyan személy távollétében történő megtartására, akinek a törvény szerint jelen kellett volna lennie, továbbá a kerületi bíróság és a törvényszék ítéletének indokolása az ügydöntő határozataik rendelkező részével egyező [Be. 608. § (1) bekezdés a-d), f) pont].

[48] A Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott relatív eljárási szabálysértés nem alapozhatja meg sem a másodfokú, sem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, függetlenül attól, hogy az eljárási szabálysértés a másodfellebbezéssel támadott körben fordult elő, illetőleg azt a harmadfokú bíróság – figyelemmel a Be. 618. § (3) bekezdésében foglaltakra – a Be. 590. § (5) bekezdés a) pont ab) alpontja szerinti vizsgálat körében észleli. Amennyiben a relatív eljárási szabálysértés a felülbírált ítélet részbeni megalapozatlanságát eredményezi, az harmadfokon csak a megalapozatlanság körében a Be. 619. § (3) bekezdése alapján orvosolható. Ha viszont e részbeni megalapozatlanság a bizonyítás felvételének szükségessége miatt harmadfokon nem küszöbölhető ki, kizárólag megalapozatlanság címén a Be. 625. § (4) bekezdése alapján van helye a másodfokú, szükség esetén az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, és a másodfokú bíróság új eljárásra utasításának, illetve, ha az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére is sor került, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításának.

[49] Egyébként az ítéltábla sem az elsőfokú, sem a másodfokú bírósági eljárás tekintetében nem észlelt olyan relatív eljárási szabálysértést, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, illetve a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozóan a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetések kiszabására. A vádlottak és a védők korlátozás nélkül gyakorolhatták eljárási, ezen belül kérdezői, észrevételezési és indítványtételi jogukat, a kerületi bíróság a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket megtartotta (a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételére nem került sor, arra nem is volt szükség), a kerületi bíróság és a törvényszék eleget tett az indokolási kötelezettségének [Be. 609. § (2) bekezdés a), b), d) pont].

[50] Az első- és másodfokú ítéletben a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja alapján Terhelt4 IV. rendű vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tények helyesbítésre vagy kiegészítésre nem szorultak, új adatok ezekkel kapcsolatban nem merültek fel.

[51] Az ítéltábla – a felmentést célzó fellebbezések kapcsán – az alábbi büntető eljárásjogi rendelkezésekre és az ítélkezési gyakorlatban precedensjellegű döntésre mutat rá.

[52] A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le [Be. 591. § (1) bekezdés].

[53] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a bizonyítékok értékelésére vonatkozó törvényi rendelkezések adják, amelyek szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs a törvényben előre meghatározott bizonyító ereje. A bíróság a bizonyítékokat egyenként

és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (3) és (4) bekezdése]. E szabályozás biztosítja a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelését, illetőleg védik az elsőfokú bíróság mérlegelését.

[54] Az eltérő tényállás megállapításának alapvető feltétele az első fokon meghozott ítélet megalapozatlansága, azonban annak mértéke más-más jogkövetkezménnyel jár.

[55] Az elsőfokú ítélet teljes egészében megalapozatlan, ha az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen [Be. 592. § (1) bekezdés a), b) pont]. Teljes megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja [Be. 610. §]; ilyen esetben tehát az elsőfokú ítélet másodfokú bíróság általi korrekciójára nincs törvényes lehetőség.

[56] Részlegesen megalapozatlan az ítélet, ha az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a tényállás részben felderítetlen, a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával vagy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (1) bekezdés a)-d) pont].

[57] Csak részleges megalapozatlanság esetén kerülhet sor a tényállás kiegészítésére (ez a hiányzó ténymegállapítás pótlását jelenti) vagy helyesbítésére (a meglévő ténymegállapítás módosítása vagy mellőzése), amely történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján [Be. 593. § (1) bekezdés a) pont]. A kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt semmiképpen. A másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát oly módon is kiküszöbölheti, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapításával az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét állapíthatja meg [Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja]. Ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti [Be. 593. § (2) bekezdés 1. mondat]. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat [Be. 593. § (2) bekezdés 2. mondat].

[58] Az eltérő tényállás fentiek szerinti megállapításának alapvető feltétele a tényállás megalapozatlansága (BJD 8349).

[59] A részbeni megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a helyesbített, kiegészített, illetve az eltérően megállapított tényállás alapján bírálja felül [Be. 593. § (3) bekezdés].

[60] Az EBH2019.B.9. számon közzétett határozatban a Kúria által kifejtettek szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, a felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem a felülmérlegelés tilalma alá esik, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, abban az esetben, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vagy a bűnösnek kimondott vádlott felmentéséhez vezethet. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Például nem mondhatja azt az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, továbbá nem egészítheti ki, illetve módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás (vallomásrész) alapján. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított tények megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns. Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a fellebbviteli bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában eljáró másodfokú bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték. A másodfokú eljárásban az eltérő bizonyítékértékelés (felülmérlegelés) tilalmának általános értelmű elve azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelt érdemlőségéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette.

[61] A törvényszék okszerűen helyezkedett arra az álláspontra, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból részben megalapozatlan, mivel a kerületi bíróság Terhelt4 IV. rendű vádlott cselekvősége tekintetében a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

[62] Törvényesen járt el a törvényszék, amikor a kerületi bíróság ítéletének részbeni megalapozatlanságát a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja szerint az ügyiratok tartalma alapján és ténybeli következtetés útján alapvetően a tényállás kiegészítésével és helyesbítésével, de végeredményben Terhelt4 IV. rendű vádlott cselekvősége kapcsán eltérő tényállás megállapításával kiküszöbölte. Miként azt a másodfokú ítélet [36] bekezdése tartalmazza, a törvényszék az elsőfokú ítélet [34] bekezdésében írtakat („A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott társai fellépését a jelenlétével erősítette.”) csak az 1. számú tanú sérelmére elkövetett cselekményre vonatkozóan látta megállapíthatónak. Ezzel szemben a sértett1 sérelmére elkövetett cselekményre vonatkozóan a tényállást azzal egészítette ki, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott a jelenlétével a társai fellépését erősítette, segítséget nyújtott társainak. A másodfokú ítélet [36] bekezdése a tényállás körében, illetőleg az [52] bekezdése elírás folytán tévesen tartalmazza a sértett utónevét (keresztnév1), ezt a Be. 453. § (1) és (6) bekezdései alapján sértett1-ra kellett javítani.

[63] Az ítéltábla álláspontja szerint a kerületi bíróság által megállapított, illetőleg a törvényszék által kiegészített tényállás immár megalapozott, mert felderített, hiánytalan, irathú és helytelen ténybeli következtetésektől mentes, így azt irányadónak kellett tekinteni a másodfokú ítélet felülbírálata során [Be. 619. § (1) bekezdés].

[64] A törvényszék nem sértette meg a felülmérlegelési tilalmat, amely a fentiekben írtak szerint csak megalapozott tényállás esetén irányadó. Másodfokon nem lett volna lehetőség eltérő tényállás megállapítására, ha a kerületi bíróság ténybeli következtetései koherensek, logikusak és helyesek lettek volna. Ennek hiányában a törvényszéknek nem csupán lehetősége, de kötelessége is volt a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése.

[65] A törvényszék kellő részletességgel és meggyőzően indokolta a döntését, így azt is, hogy mely okokra alapította meg az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát.

[66] A kerületi bíróság Terhelt4 IV. rendű vádlott esetében csakugyan egyoldalúan értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, e vádlott vallomását nem teljeskörűen, annak minden, a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns részletére kiterjedően vette figyelembe, illetőleg az abban foglaltakat nem vetette össze az egyéb, őt terhelő bizonyítékokkal.

[67] A törvényszék okszerűen és irathűen hivatkozott arra, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott tárgyaláson tett vallomása tartalmazza a sértettl sérelmére elkövetett bűncselekményben a bűnösségét megalapozó tényeket, nevezetesen azt, hogy az elkövetés előtt, a parkolóban tudomást szerzett sértettl sértett tartozásáról, és arról, hogy a társaival együtt annak behajtása céljából találkoznak a sértettel, továbbá azzal is számolt, hogy verekedés alakulhat ki a helyzetből, mert szükség esetén erőszakkal, bántalmazással kell rábírnuk sértettl sértettet a tartozása rendezésére (eleve a számbeli fölény kialakítása indokolta Terhelt4 IV. rendű vádlott jelenlétét is).

[68] Alappal tulajdonított jelentőséget annak is, hogy az elkövetői oldalról négyen mentek a helyszínre, annak tudatában, hogy sértettl egyedül lesz, egy közeli parkolóban gépkocsit cseréltek, mindannyian orvosi, illetve símaszkot vettek fel, noha Terhelt4 IV. rendű vádlott nem is ment a sértett közelébe (azaz a korábban nem viselt orvosi maszk felvételét a koronavírus miatti járványhelyzet önmagában nem indokolta). E körülményekre a bűncselekmény elkövetését következetesen tagadó Terhelt4 IV. rendű vádlott csakugyan nem adott magyarázatot.

[69] Ugyan a büntetőjogi felelősség megállapítását valóban nem érinti, de egyértelmű logikai hiba mutatható ki a kerületi bíróság érvelésében, miszerint Terhelt4 IV. rendű vádlott feltehetően azért nem távozott a cselekmény végrehajtása alatt a helyszínről, mert az adott szituációban megijedt. Ez a feltételezés, illetőleg abból a következtetések levonása figyelmen kívül hagyja Terhelt4 IV. rendű vádlott vallomását, amely szerint nem látta, hogy Terhelt1 I. rendű elítélt löfegyvernek látszó tárggyal megfenyegette sértettl sértettet, aki ennek hatására pénzt adott, mindezekről ő azt követően szerzett tudomást, hogy elindultak a gépkocsival, ekkor ki is szállt a járműből.

[70] Tekintettel arra, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott – a társaival együtt – a pénztartozás akár fizikai bántalmazás útján történő behajtása céljával érkezett a helyszínre, az orvosi maszk felvételét követően a támogató jelenlétével, majd a társai elszállításával közreműködött a cselekmény végrehajtásában, az elsőfokú ítéletet felülbíráló törvényszék a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján és helyes ténykövetkeztetés útján okszerűen egészítette ki, illetőleg helyesbítette a kerületi bíróság által megállapított tényállást, amelyből megalapozott következtetést vont le Terhelt4 IV. rendű vádlott bűnösségére a sértettl sérelmére elkövetett cselekmény esetében. Csakugyan nincs különösebb jelentősége annak, hogy a néhány méterrel távolabb állva Terhelt4 IV. rendű vádlott ténylegesen nem volt jelen a fenyegetés kifejtésénél és a pénz elvételénél, illetőleg a társai konkrét véghezviteli magatartását nem kísérte figyelemmel minden részletre kiterjedően. Ugyanakkor a törvényszék az 1. számú tanú sérelmére elkövetett cselekmény kapcsán helyesen mutatott rá arra, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott (miként a társai sem) nem tudott arról, hogy sértettl nem egyedül érkezik a helyszínre, így arra sem vonható le következtetés, hogy előzetesen a vádlottak e személy sérelmére elkövetett bűncselekményben is megállapodtak volna. Ezért – szemben a társaival (akik a rablás bűntettének kísérletét is megvalósították, mivel Terheltl I. rendű elítélt, a fegyvernek látszó tárggyal fenyegetőzve, az 1. számú sértettől is pénzt követelt) – Terhelt4 IV. rendű vádlott büntetőjogi felelőssége nem volt megállapítható az 1. számú tanú sérelmére elkövetett cselekményben, ezért a törvényszék okszerűen hagyta helyben a kerületi bíróságnak a bűnsegédként elkövetett rablás bűntettének kísérlete tekintetében hozott felmentő rendelkezését.

[71] A Terhelt4 IV. rendű vádlott terhére megállapított cselekmény bűnsegédként elkövetett önbíráskodás bűntetteként [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont] történt minősítése törvényes, a törvényszék által a bűncselekmény törvényi tényállása, a minősítő körülmények és a bűnsegédi magatartás kapcsán kifejtett jogi indokolás helyes és hiánytalan. Helytálló a fellebbviteli főügyészség jogi érvelése, miszerint a bírói gyakorlat szerint a csoportos elkövetés megállapításának nem feltétele, hogy a sértett észlelje valamennyi elkövető (tettes, részes) jelenlétét.

[72] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el [Btk. 79. §].

[73] A büntetést a Btk.-ban meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

[74] Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele [Btk. 80. § (2) bekezdés].

[75] Miként azt a törvényszék helyesen megállapította, Terhelt4 IV. rendű vádlott által megvalósított bűncselekményt a törvény két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, a középérték öt év.

[76] Az ítéltábla felhívja a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. Büntető Kollégiumi véleményt (a továbbiakban: 56. BK vélemény) is, amely szerint a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő (összefoglalóan a büntetést befolyásoló) körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[77] A törvényszék által figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények kiegészítésre, helyesbítésre szorultak.

[78] A másodfokú ítélet [71] bekezdése helyesen tartalmazza, hogy a vádlott javára értékelendő a büntetlen előélet és az időmúlás, míg súlyosító tényező a bűncselekmény kétszeres minősülése.

[79] A törvényszék ugyan hivatkozott a büntetéskiszabás során a részesekre vonatkozó büntetési tételkeretre, valójában a bűnsegédi magatartást nem jelölte meg enyhítő körülményként, így e mulasztást az ítéltábla az 56. BK vélemény III.5. pontjában írtakra is tekintettel pótolta.

[80] Az 56. BK vélemény III.12. pontja szerint súlyosító körülmény, ha az elkövető a társas elkövetés valamely formájában társtetteségben, bűnszövetségben vagy csoportosan követi el a bűncselekményt, kivéve, ha az ilyen módon történő elkövetés a bűncselekmény minősített esete, mivel annak súlyosítóként való figyelembe vétele kétszeres értékelés lenne. Jelen ügyben a csoportos elkövetés az önbíráskodás minősített esete, így a kétszeres értékelés tilalma folytán a társas elkövetést nem lehet a cselekményt bűnsegédként megvalósító Terhelt4 IV. rendű vádlott terhére értékelni (más lett volna a helyzet, ha az ő esetében is társtettesi elkövetői alakzat megállapítására került volna sor).

[81] Az ítéltábla – figyelemmel a bűncselekmény jellegére – nem látta indokoltnak az előre megfontolt szándékkal elkövetésnek a vádlott terhére való értékelését, mivel az önbíráskodás esetén eleve van egy jogos vagy jogosnak vélt igény, amelynek az elkövető érvényt kíván szerezni, és ennek érdekében cselekszik célzatosan.

[82] Nem csak az időmúlást kell enyhítő tényezőként értékelni, hanem – figyelemmel a 2/2017. (II.10.) AB határozatban és az 56. BK vélemény III.10. pontjában foglaltakra – a büntetőeljárás több mint öt éves tartamát, amely nem vezethető vissza Terhelt4 IV. rendű

vádlott magatartására. Az eljárás elhúzódása tényének a vádlott javára történt értékelésére a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja alapján utalni is kell az ügydöntő határozat indokolásában.

[83] A vádlott javára szóló körülmény az is, hogy volt felesége gondozása alatt álló gyermeke eltartásához hozzájárul (56. BK vélemény II.4. pont).

[84] Az ítéltábla álláspontja szerint a törvényszék Terhelt4 IV. rendű vádlottal szemben helyesen járt el, amikor a szabadságvesztés tartamát nem csupán a középérték alatt, hanem – a Btk. 82. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés c) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával – a büntetési tételkeret alatti tartamban határozta meg. Ugyanakkor az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a kiszabott szabadságvesztés 1 év 6 hónap tartama – figyelemmel a vádlott kedvező személyi körülményeire, a büntetlen előéletére, a több mint öt éves időmúlásra és a cselekmény elkövetése során tanúsított, a bűnsegédi magatartáson belül is marginális szerepére – nem igazodik kellően a vádlott társadalomra veszélyességének viszonylag csekélyebb fokához, az enyhítő körülmények nagyobb számához és nyomatékához, ezért azt 1 évre mérsékelte.

[85] A törvényszék Terhelt4 IV. rendű vádlott esetében okszerűen döntött a szabadságvesztésnek a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján történő felfüggesztéséről, valóban alappal feltételezhető, hogy a büntetlen előéletű és kedvező személyi körülményekkel rendelkező, cselekményét bűnsegédként megvalósító vádlott esetében a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető. Az ítéltábla a Btk. 85. § (2) bekezdése alapján meghatározott, 3 év tartamú próbaidőt 2 évre mérsékelte, figyelemmel arra, hogy a vádlott közel öt éve áll büntetőeljárás hatálya alatt, és ez idő alatt vele szemben újabb büntetőeljárás nem indult.

[86] A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatának börtönben történt meghatározása törvényes, ugyanis az megfelel a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontjában írtaknak.

[87] A Btk. 38. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja alapján helyesen került megállapításra a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja, amely csak abban az esetben irányadó, ha a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását utólag elrendelik. Ennek rögzítésével a másodfokú ítéletnek e körben hozott rendelkezését ki kellett egészíteni.

[88] A Btk. 102. § (1) bekezdése alapján a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes. A mentesítés folytán – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elítélt mentesül a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól. A mentesített személy büntetlen előéletűnek tekintendő, és – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem tartozik számon adni olyan elítélésről, amelyre nézve mentesítésben részesült [Btk. 98. § (1)-(2) bekezdés].

[89] Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) számú AB határozatában foglaltak szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen. E kötelezettségének a törvényszék a felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt Terhelt4 IV. rendű vádlott esetében nem tett eleget.

[90] A büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli előzetes mentesítés kivételes, mérlegelésen alapuló, rendkívüli jellegű intézkedés, és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése feltételeinek fennállása sem jelenti automatikusan az érdemesség meglétét.

[91] Az érdemesség megítélésénél az elbírált bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét, az elkövetés körülményeit és indítóokát, a bűnösség fokát (BH 1983.221.), az elkövető személyiségét, társadalomra veszélyessége fokát, életvitelét, eddigi életvezetését együttesen kell értékelni (BJD 9986., BH 1983.221.). Mindez nem jelenti azt, hogy az érdemesség megállapításánál olyan többletként jelentkező új körülmények megléte is szükséges lenne, amelyeket enyhítő körülményként vagy releváns egyéb tényezőként a bíróság a büntetés neméről és mértékéről, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről való döntése során még nem vett figyelembe (BJD 8779., BH 1984.480.). A már értékelt körülményeknek az érdemesség vizsgálata során történő ismételt figyelembevétel tehát a kétszeres értékelés tilalmát nem sérti.

[92] Kétségtelen tény, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott személyi körülményei kedvezőek, büntetlen előéletű, a terhére megállapított bűncselekmény elkövetése óta nem indult vele szemben újabb büntetőeljárás, ennek ellenére nem hagyható figyelmen kívül a cselekmény személy elleni erőszakos jellege, az elkövetés körülményei, amelyek miatt az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a vádlott nem érdemes előzetes mentesítésben részesítésre.

[93] Törvényes a bűnügyi költség Terhelt4 IV. rendű vádlottnak a társaival egyetemleges megfizetésére kötelezésével kapcsolatos másodfokú ítéleti rendelkezés.

[94] Mindezekre tekintettel az ítéltábla – a Be. 621 (2) bekezdése szerint tanácsulésen – a fellebbezésekkel támadott másodfokú ítéletet Terhelt4 IV. rendű vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés tartama és a felfüggesztés próbaideje tekintetében a Be. 624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben a Be. 623. §-a szerint helybenhagyta.

[95] A személyi adatok között az ítéltábla feltüntette Terhelt4 IV. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a számát.

[96] A harmadfokon eljáró ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét – a Be. 617. §-ra is tekintettel – a Be. 12. § (1)-(3) bekezdései, a Be. 579. § (1) bekezdése, valamint a Be. 615. § (1) bekezdése zárják ki, ugyanis a rendes jogorvoslati rendszer kétfokú, az

elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés korlátlan, a másodfokú bíróság ügydöntő határozata ellen fellebbezésnek kivételesen, a Be. 615. § (2) bekezdés a)-c) pontjaiban felsorolt esetekben van helye, míg a harmadfokú bíróság ügydöntő határozata a Be. 456. § (1) bekezdésében foglaltak miatt is már csak rendkívüli jogorvoslattal támadható.

város1, 2026. február 12.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke,

Dr. Lőrinczy Attila István s.k. előadó bíró,

Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A törvényszék1 mint másodfokú bíróság 2025. április 4. napján kihirdetett 27.Bf.8654/2024/46. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.230/2025/8. számú ítéletében írt változtatással – Terhelt4 IV. rendű vádlott vonatkozásában 2026. február 12. napján jogerős.

város1, 2026. február 12.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.

a tanács elnöke